

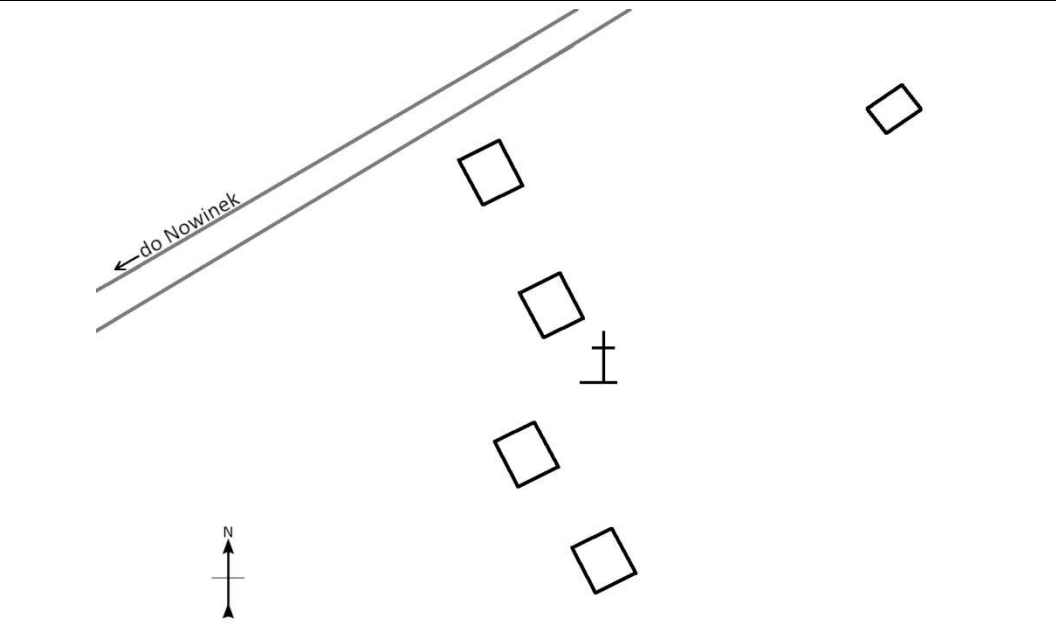
Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: MOSINA

Nr ewidencyjny: 3021105_1

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	ZBIOROWE MOGIŁY POMORDOWANYCH (NOWINKI)	SOWINIEC
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria II wojna światowa	
	Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / POZNAŃSKI / MOSINA
	ulica / lokalizacja opisowa	LEŚNICTWO GRZYBNO oddział 20d
	Właściciel / zarządca terenu / działka nr	LASY PAŃSTWOWE / 302110_5.0021
	Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	adres leśny: 09-11-1-03-20-d-00 / 52°12'33.6"N 16°50'59.9"E (52.209333, 16.849972)
	Podstawowa informacja o pochowanych	OFIARY TERRORU HITLEROWSKIEGO ok. 200 osób
	Datowanie	1940 r. (ostateczne urządzenie: 1945 r.)
	Forma ochrony	GRÓB WOJENNY
	Wymiary (szer., głęb., wys.)	Pojedynczy grób: 420 cm x 600 cm x 101 cm
	Material	Ziemna, beton, granit, drewno

¹ cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>Mogiły ziemne, okolone betonowym krawężnikiem, w szczycie betonowe krzyże bez inskrypcji; w centrum między mogiłami drewniany krzyż i granitowy kamień z wrytym napisem.</p> <p>4 większe mogiły w pobliżu krzyża - każda o wymiarach (szer. x dł. x wys., w cm) – obramienie: 420 x 600 x ok. 16,5, o grub. 10; krzyż: 10,5 x 10,5 x 101 o rozp. 61. W głębi lasu mniejsza mogiła: 320,5 x 400.</p> <p>Krzyż drewniany: 16,5 x 16 x ok. 600; plac wyłożony kostką o szer. 324 i dł. 136, kamień o wys. ok. 120.</p> <p>---</p> <p>Napis:</p> <p style="text-align: center;">ZIEMIA TA KRYJE PROCHY POMORDOWANYCH TUTAJ NIEZNANYCH OFIAR TERRORU HITLEROWSKIEGO Z LAT II WOJNY ŚWIATOWEJ</p>	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.	
<p>Stan mogił zadowalający – obiekty zadbane.</p> <p>W latach 2010-2012 na mocy porozumienia z Wojewodą Wielkopolskim samorząd Mosiny przeprowadził remont grobów, wymieniając obrzeża, krzyże oraz instalując tablice informacyjne. Dokonano wówczas wymiany głazu z tablicą inskrypcyjną na kamień z wrytym napisem; pozostałe elementy pozostawiono w pierwotnym układzie.</p> <p>W głębi lasu znajduje się dół, w którym najprawdopodobniej pochowano pierwotnie zamordowanych, a następnie ekshumowano i spalono ich szczątki.</p>	<p><i>Przewodnik po upamiętnionych miejscach walk i męczeństwa lata wojny 1939-1945</i>, ROPWiM, Warszawa 1988 (s. 571).</p>	<p>Mogiły niezidentyfikowanych ofiar terroru hitlerowskiego, zamordowanych w latach 1940-1941, najprawdopodobniej z Zakładu dla Ubogich w Śremie oraz pacjentów Szpitala Psychiatrycznego w Gostyninie. Na przełomie 1943 i 1944 r. specjalne Komando dokonało rozkopania masowych grobów i spalenia szczątków ofiar zbrodni. Po wojnie odnaleziono i oznaczono te groby, podobnie jak masowe mogiły w okolicach Sowinek.</p>	
	Załączniki		
	<p>Dokumentacja fotograficzna – stan na 18.10.2021 r. – w wersji elektronicznej.</p> <p>Zdjęcia archiwalne – w wersji elektronicznej.</p>		
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):	Sławomir Józefiak, 9.11.2021 r.		